

จดหมายข่าวสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม Environmental E-Newsletter

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน 2551

ขอต้อนรับสู่จดหมายข่าวสิ่งแวดล้อมของสถาบันสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม ฉบับที่ 3 ประจำเดือนเมษายน ซึ่งเนื้อหาในจดหมายข่าวฉบับนี้จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานใหม่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม กิจกรรมเด่นของสถาบันฯ รวมทั้งข่าวสารเกี่ยวกับมลพิษอากาศของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลต่างจะมีประโยชน์ และเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยต่อท่านผู้อ่าน

สารบัญ

Hot Issue	2
มุมวิชาการ	3
Update Conner	4
มุมสาระน่ารู้	4

กิจกรรมเด่นเดือนเมษายน

3-4 เมษายน 2551

หลักสูตรผู้ปฏิบัติงานประจำระบบบำบัดมลพิษอากาศอุตสาหกรรม

4 เมษายน 2551

หลักสูตรด้านการขนส่งวัตถุอันตรายหลักสูตรขั้นพื้นฐาน (ขั้นที่ 1)

25-26 เมษายน 2551

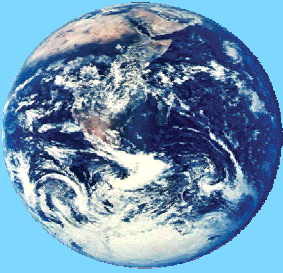
หลักสูตรด้านการขนส่งวัตถุอันตรายหลักสูตรขั้นพื้นฐาน (ขั้นที่ 2)

กิจกรรมเยี่ยมชมโรงงาน วันที่ 29 เมษายน 2551
บริษัท ปทุมธานีบริวเวอรี่ จำกัด
และ บริษัท โตชิบา เซมิคอนดักเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด
จ.ปทุมธานี

เกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมในปัจจุบันต้องเผชิญกับการแข่งขันและความท้าทายด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี แรงกดดันจากสถานะแข่งขันที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ รวมทั้งกระแสโลกหรือโลกาภิวัตน์ ทำให้การดำเนินธุรกิจต้องปรับตัวเพื่อให้เติบโตและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน (Sustainable growth and development) ดังนั้น การแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพและการเติบโตทางธุรกิจ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบันและอนาคต

กระแสหรือแนวโน้มของมาตรฐานใหม่ ๆ ที่จะมีการประกาศและส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรม จะมุ่งเน้นในเรื่องความปลอดภัย สุขอนามัย การส่งเสริมและปกป้องธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และประหยัดพลังงาน การคุ้มครองแรงงาน สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษยชน ความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างนวัตกรรม และการพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์เพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) ได้จัดทำร่างมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO26000 Social Responsibility) ซึ่งมีแผนประกาศใช้ในปี พ.ศ.2553 ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องรับทราบและเตรียมความพร้อมเพื่อปรับตัวเข้าสู่มาตรฐานดังกล่าว โดยมีแนวทางพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างความเชื่อมั่น และเป็นที่ยอมรับ

กรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งมีภารกิจหลักในการกำกับดูแลและผลักดันให้ธุรกิจอุตสาหกรรมดำเนินการและพัฒนาไปอย่างยั่งยืน โดยเน้นด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และเป็นที่ยอมรับของสากล ได้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม ให้มีการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียและสังคม ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพและการเติบโตทางธุรกิจ ซึ่งจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อปรับตัวเข้าสู่มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นระบบ จึงได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม (Corporate Social Responsibility, Department of Industrial Works : CSR-DIW) ในแต่ละระดับ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (ISO 26000 Social Responsibility) ภายใต้โครงการเพื่อส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม (Corporate Social Responsibility, Department of Industrial Works : CSR-DIW) ขึ้นเพื่อส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรมนำเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ และพัฒนาตนเองเข้าสู่มาตรฐานสากลว่าด้วยการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000 Social Responsibility) ต่อไป

มุมมองวิชาการ

โครงการ “การจัดทำคู่มือข้อมูลวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCI-LCA)” กลุ่มอุตสาหกรรมโลหะที่มีไม่เหล็ก (Non-ferrous Industries)

ปัจจุบันการขยายตัวของประชากรและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการร่อยหรอของทรัพยากรและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม หลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วจึงได้พยายามผลักดันทุกภาคส่วนให้ตระหนักถึงการผลิตและการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยหลักการของการป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ โดยการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน ประกอบด้วย (1) บุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องของการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life cycle assessment, LCA) และการออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco design) (2) การมีฐานข้อมูล Life Cycle Inventory (LCI) ของวัสดุพื้นฐานจำนวนมากของประเทศ เพื่อประกอบการทำการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ และ (3) การผลักดันเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างและตลาดของการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูลของเสียหรือของเหลือใช้จากภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเมืองแร่อย่างน้อย 8 ชนิด ซึ่งมีศักยภาพและความเป็นไปได้ในการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปเป็นวัตถุดิบตลอดจนปัจจัยการผลิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมอื่น ส่งเสริมการนำของเสียของเหลือใช้จากภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเมืองแร่ไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมอื่น เพื่อสร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบให้แก่ภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม และสร้างแรงจูงใจ และแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเมืองแร่ ด้านการบริหารจัดการของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ ตามหลักการ 3Rs รวมถึงการจัดทำแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สำหรับการบริหารจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้ ตามหลักการ 3Rs

วิธีดำเนินการ

ดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายเมืองอุตสาหกรรมนิเวศน์ (Eco-Town Project) ทำการศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์ศักยภาพของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ จากภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเมืองแร่ ซึ่งมีความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี และมีความเหมาะสมทางเศรษฐศาสตร์ ในการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมอื่น และ ดำเนินการจัดกิจกรรมและสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเมืองแร่มีการบริหารจัดการของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ตามหลักการ 3Rs

โครงการพัฒนาส่งเสริมการใช้ทรัพยากรแร่และโลหะหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ

ปัจจุบันการขยายตัวของประชากรและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการร่อยหรอของทรัพยากรและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม หลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วจึงได้พยายามผลักดันทุกภาคส่วนให้ตระหนักถึงการผลิตและการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยหลักการของการป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ โดยการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน ประกอบด้วย (1) บุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องของการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life cycle assessment, LCA) และการออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจ (Eco design) (2) การมีฐานข้อมูล Life Cycle Inventory (LCI) ของวัสดุพื้นฐานจำนวนมากของประเทศ เพื่อประกอบการทำการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ และ (3) การผลักดันเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างและตลาดของการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดการบูรณาการและประยุกต์ใช้แนวคิดความรู้ด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ และพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมให้สามารถใช้แนวทาง LCA และ Eco design สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการ

ดำเนินการศึกษา LCI กลุ่มอุตสาหกรรมโลหะที่มีไม่เหล็ก (Non-ferrous industries) ประกอบด้วยอุตสาหกรรมอลูมิเนียม ทองแดง สังกะสี ดีบุก และตะกั่ว พร้อมทั้งนำผลการศึกษา LCA ของผลิตภัณฑ์นำร่องของโครงการฯ นี้ ไปเพิ่มขีดความสามารถของผลิตภัณฑ์เป้าหมาย โดยใช้ CT และ Eco design นำไปประยุกต์ใช้

Update Corner

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้จัดกิจกรรมเข้าเยี่ยมชม บมจ. ปตท. อะโรมาติกส์ และการกลั่น จังหวัดระยอง และวันที่ 26 มีนาคม 2551 เข้าเยี่ยมชม บจก. โรงเส้นหมี่ชอง และ บมจ. มาลีสามพราน จังหวัดนครปฐม

สถาบันฯ ต้องขอขอบคุณ คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของทางบริษัทเป็นอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ คณะเยี่ยมชมจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เข้าเยี่ยมชมระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัยภายในโรงงาน รวมถึงเยี่ยมชมกระบวนการผลิตของบริษัทอีกด้วย

ในเดือนมีนาคมที่ผ่านมาสถาบันฯ ได้มีการจัดฝึกอบรม หลักสูตรผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำ และหลักสูตรกฎหมายสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม ณ โรงแรมหลุยส์ แพรีรีน หลักสี่ กรุงเทพฯ และ หลักสูตรผู้ปฏิบัติงานประจำระบบบำบัดมลพิษอากาศ ณ โรงแรมตันตะวัน พาลิช กรุงเทพฯ ทางสถาบันฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมจะนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานประกอบการของตน...

มุมสาระน่ารู้

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประกาศใช้ถุงกระดาษแทนถุงพลาสติกภายในศูนย์หนังสือ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประกาศเลิกใช้ถุงพลาสติกในศูนย์หนังสือวันที่ 2 มิถุนายน 2551 โดยจะเปลี่ยนไปใช้ถุงกระดาษแทนและหากนักศึกษาซื้อหนังสือครบ 1,000 บาทจะได้รับถุงผ้าแทน ส่วนใครที่ซื้อหนังสือมูลค่าเกินกว่านี้จะได้รับ "ถุงผ้าสะท้อนน้ำ" ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ (นาโนเทค) ซึ่งถุงผ้าสะท้อนน้ำเป็นถุงผ้าเคลือบสารเคมี 2 ชนิดคือฟลูออโรคาร์บอนและซิลิกอนให้เป็นฟิล์มบางในระดับนาโนเมตร ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่โรงงานสิ่งทอทั่วไปสามารถทำได้ จากนั้นนาโนเทคได้ทำการทดสอบคุณสมบัติของถุงผ้าดังกล่าวด้วยการฉีดน้ำเป็นละอองลงบนผ้าแล้วดูว่ามีน้ำเกาะบนผ้าหรือไม่ ซึ่งการทดลองพบว่าน้ำไม่เกาะติดผ้า และหลังจากการซัก 5 ครั้งก็ยังได้คุณสมบัติเช่นเดิม ที่ผ่านมาการรณรงค์ลดใช้ถุงพลาสติกจำนวนเบิกใช้ภายในศูนย์หนังสือลดลง 80%

แล้วพบกันฉบับหน้าเดือนพฤษภาคมนะคะ...